



Folketingets Beskæftigelsesudvalg
lov@ft.dk

Hans Andersen (V)
Hans.Andersen@ft.dk

Beskæftigelsesministeriet
Holmens Kanal 20
1060 København K

T +45 72 20 50 00
E bm@bm.dk
www.bm.dk

CVR 10172748

J.nr. 2021-4615
1. juli 2021

Beskæftigelsesudvalget har i brev af 3. juni 2021 stillet følgende spørgsmål nr. 503 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Hans Andersen (V).

Spørgsmål nr. 503:

”Vil ministeren oversende en udspecificeret økonomioversigt, jf. faktaark ”5. De økonomiske effekter af Ydelseskommisionens anbefalinger: Flere i arbejde på en enkel måde” med en beskrivelse af hver enkelt post i økonomitabellen?”

Svar:

Der spørges til følgende tabel med de økonomiske konsekvenser af Ydelseskommisionens anbefalinger:

| Samlet økonomi - strukturelt 2021-2025, 2021-pl | | | | |
|--|------|-------|-------|-------|
| Økonomiske konsekvenser ved ikrafttrædelse 1. januar 2023 | 2022 | 2023 | 2024 | 2025 |
| Ydelsesmæssige konsekvenser af kommissionens model: | | | | |
| Før skat og tilbageløb, mio. kr. | | - 970 | - 950 | - 950 |
| Efter skat og tilbageløb, mio. kr. | | - 430 | - 420 | - 420 |
| Øvrige anbefalinger: | | | | |
| Ændring af ferierettigheder | | - 10 | - 10 | - 10 |
| Ændring af formuekravet (formuegrænse og pensioner) | | 80 | 80 | 80 |
| Supplerende hjælp i ekstraordinære tilfælde | | 180 | 180 | 180 |
| Transportudgifter | | 50 | 50 | 50 |
| Revurdering i tværfagligt team | | 50 | 60 | 40 |
| Udvidet vejledningsindsats i KUI | | 10 | 10 | 10 |
| Ændring af sanktionssatser | | 10 | 10 | 10 |
| Pulje til forsøgsordning (progression) | | 20 | 20 | 20 |
| Daginstitution afledte økonomiske konsekvenser | | 20 | 20 | 20 |

| | | | | |
|--|------------|--------------|--------------|--------------|
| Administration, fritidstillæg | 60 | 50 | 50 | 50 |
| Øvrig administration | 30 | 10 | - | - 10 |
| Adfærdsmæssige konsekvenser, mio. kr. | | - 250 | - 250 | - 250 |
| Adfærdsmæssige konsekvenser, fuldtidspersoner | | 950 | 950 | 950 |
| Samlet virkning, mio. kr., efter skat og tilbageløb | 100 | - 170 | - 170 | - 200 |

Anm.: Tabellen er afrundet og summerikke.

Kilde: Egne beregninger på lovmodellens datagrundlag.

Nedenfor vil hvert enkelt punkt i tabellen blive gennemgået.

De ydelsesmæssige konsekvenser af ydelseskommisionens anbefalinger

De ydelsesmæssige konsekvenser, som fremgår øverst af ovenstående tabel, dækker over en række forskellige ændringer.

Ændringer i satsstrukturen, så der kommer væsentlig færre satser i kontanthjælpsystemet. De nye satser er:

- Grundsats: 6.600 kr.
 - Forhøjet sats: 10.450 kr.
 - Sats for hjemmeboende børn over 18 år: 2.550 kr.
 - Fast børnetillæg: 3.550 kr. til alle forsørgere (uanset antallet af børn)
 - Fast tillæg til enlige uden børn i husstanden: 1.000 kr. grundsats/2.250 kr. forhøjet sats
 - Fritidstillæg: 450 kr. pr. barn pr. familie (skattefrit, dog max. 1.800 kr.)
- Der er i beregningerne taget udgangspunkt i en udnyttelsesgrad på 80 pct. 75 procent af fritidstillægget fradrages i de enlige forsørgeres ordinære børnetilskud, svarende til fradrag på 337,5 kr. per barn (skattefrit, dog max 1.350 kr.)

Et nyt optjeningsfor alle til forhøjet sats

- ”Beskæftigelses- og uddannelseskraft” (adgang til forhøjet sats tidligst som 25-årig) betyder, at der kan opnås adgang til forhøjet sats via gennemført erhvervskompetencegivende uddannelse eller 2,5 års ordinær beskæftigelse inden for de seneste 10 år samt ophold i riget i 7 år ud af de seneste 8 år efter det fyldte 18. år.
- ”Grundskolekrav” (adgang til forhøjet sats tidligst som 30-årig) betyder, at der kan opnås adgang til forhøjet sats via gennemført grundskole eller FGU samt ophold i riget i 12 år inden for de seneste 13 år efter det fyldte 18. år.

En øget uddannelsesstørelighed, som følge af det nye grundskolekrav

Der er indregnes en øget uddannelsesstørelighed på 10 pct. for personer, som opfylder opholdskravet, men som ikke har bestået grundskolen. Det indebærer, at en

mindre andel af de personer, som ikke ville have ret til en forhøjet sats, da de ikke opfylder kravet om en afsluttet afgangseksamen, forventes at opfylde dette krav fremover, hvorved de opnår ret til forhøjet sats.

Obligatorisk pensionsopsparing og ATP

ATP-bidrag skal indbetales for personer på forhøjet sats, og obligatorisk pension (OP) skal indbetales af alle i kontanthjælpssystemet. Karensperioden på 12 måneder for ATP fastholdes.

Afskaffelse af nuværende regler

- Kontanthjælpsloftet, som er et loft over, hvor meget borgerne kan modtage i boligstøtte og særligstøtte.
- 225-timersreglen, som er en regel om 225 timers beskæftigelse inden for de seneste 12 måneder, for ikke at blive reduceret eller helt miste ydelsen.
- Den eksisterende selvforsørgelses- og hjemrejseydelse eller overgangsydelse afvikles.
- Afskaffelse af særlig støtte for borgere i kontanthjælpssystemet.
- Særligt tillæg for psykisk syge og graviditet afskaffes
- Aktivitetstillægget afskaffes.

Ny indkomstfradragmodel

- Personer på grundsats kan tjene forskellen mellem grundsats og forhøjet sats uden fradrag i hjælpen.
- Det nugældende timefradrag er omlagt til et indkomstfradrag på 35 pct. af den enkeltes arbejdsindkomst før fradrag i hjælpen, når den samlede indtægt overstiger niveauet for forhøjet sats. Når summen af arbejdsindkomst og kontanthjælp rammer den maksimale dagpengesats, fradrages kontanthjælpen krone-for-krone ved yderligere arbejdsindkomst.
- Personer, der får nedsat ydelsen som følge af at vedkommendes ægtefælle har arbejdsindkomst, får ligeledes det lempeligere fradrag på 35 pct. frem for det nuværende timefradrag.
De øvrige beregningstekniske regler for indkomstmodregningen, herunder at arbejdsindkomsten opgøres efter AM- og ATP-bidrag, er bibeholdt.

Det er ikke muligt at udspecificere tabellen yderligere, da de forskellige forslag til ydelsesmæssige ændringer, er indbyrdes afhængige. De isolerede virkninger ved de enkelte anbefalinger vil derfor ikke slå igennem grundet sammenspil mellem anbefalingerne.

Ydelsesændringerne er opgjort både før skat og tilbagekøb og efter skat og tilbagekøb.

Øvrige anbefalinger

Kommissionens øvrige anbefalinger dækker over en række forskellige forslag.

Ændring af ferierettigheder

Borgere, der har modtaget uddannelses- eller kontanthjælp i 12 sammenhængende måneder, har ret til op til fire ugers ferie, hvor de kan modtage hjælpen. En ferieperiode kan højst vare to uger ad gangen. Borgere, der modtager SHO-ydelse, har ikke ret til ferie.

Ved afholdelse af ferie med uddannelses- eller kontanthjælp sker der ikke fradrag i hjælpen krone for krone for feriepenge, men fradrag i hjælpen for dage med ret til feriepenge. Reelt er der tale om, at hjælpen suspenderes for de dage, hvor ferien afholdes. For borgere i småjobs betyder det, at de vil modtage et mindre beløb per dag i feriegodtgørelse, når de har få arbejdstimer per måned, end hvis de alene havde modtaget hjælp i kontanthjælpssystemet.

Ydelseskommisionen har foreslået, at det ikke skal være muligt at modtage et beløb, der er lavere end ydelsen i forbindelse med afholdelse af ferie. Kommissionen anbefaler derfor, at der ydes supplerende hjælp for de feriedage, hvor de optjente feriepenge udgør et mindre beløb end ydelsen per dag.

De øvrige eksisterende regler om ferierettigheder bibeholdes og udvides til også at gælde de tidligere modtagere af SHO-ydelse. Hermed ensrettes reglerne, og kontanthjælpssystemet bliver mere simpelt. Anbefalingen skønnes at medføre en besparelse på omkring 10 mio. kr. årligt.

Ændring af formuekravet (formuegrænse og pensioner)

Der skønnes at være ca. 16.200 selvforsørgede borgere i løbet af et år, som har en formue, der overstiger den nuværende grænse for enlige på 10.000 kr., men hvor formuen er mindre end de nye grænser på halvanden gange satsen, som kommissionen foreslår. Der er tale om borgere, som hverken er i beskæftigelse eller modtager ydelser, men som potentielt ville kunne modtage kontanthjælp, når formuegrænserne hæves. Borgeren, som søger om kontanthjælp, men får afslag grundet for stor formue, må forventes at gøre brug af den opsparede formue for at dække leveomkostninger, ind til de er under formuegrænsen og dermed berettiget til hjælp via kontanthjælpssystemet. Ved en stigning i formuegrænserne, vil disse borgere kunne søge og få kontanthjælp lidt tidligere end med de nuværende grænser.

Der er ikke skønnet over konsekvenserne ved den tilsvarende ændring af formuegrænsen for ægtefæller da den gensidige forsørgelsespligt stadig vil være gældende for ægtefæller. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på omkring 80 mio. kr. årligt.

Supplerende hjælp i ekstraordinære tilfælde

Ydelseskommissionen foreslår, at der skal være mulighed for at yde løbende supplerede hjælp i ekstraordinære situationer. Det skal give kommunerne mulighed for at tilpasse den samlede udbetaling af hjælp til borgere i særlige situationer efter en konkret vurdering og samtidig være en anledning til at tage stilling til behov for hjælp ved fx at iværksætte andre tiltag, som kan hjælpe borgeren. Hjælpen skal afgrænses til ekstraordinære tilfælde, hvor borgerens forsørgelsesmæssige situation er udfordret som følge af fx manglende optjening af børne- og ungeydelse og eventuelt børnetilskud, manglende adgang til boligstøtte eller vanskelige overgangsperioder for udsatte som fx borgere med psykiske lidelser og/eller stofmisbrug. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på omkring 180 mio. kr. årligt.

Transportudgifter

Reglerne om dækning af transportudgifter er i dag forskellige alt efter, om personen får en indsats efter lov om en aktiv beskæftigelsesindsats (LAB) eller integrationsloven. Reglerne afhænger derimod ikke af ydelsens niveau.

Efter reglerne i LAB kan transportudgifter efter en konkret vurdering refunderes med op til 1.000 kroner om måneden. Efter integrationsloven dækkes dokumenterede transportudgifter uden en konkret trangsvurdering og uden et loft.

På den baggrund anbefaler Ydelseskommissionen, at hjælpen til transport skal dække de faktiske og rimelige transportudgifter til og fra aktiveringssted og bopæl. Hjælpen skal dermed generelt ikke være baseret på en trangsvurdering, og der skal ikke være et loft over dækning af transportudgifter.

For personer på grundsats skal ordningen lægge sig tæt op ad den eksisterende ordning for personer, som får en indsats efter integrationsloven. Kommunerne skal derfor have mulighed for at lægge ud for transportudgifterne for personer på grundsats, eventuelt ved brug af et rejsekort. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på omkring 50 mio. kr. årligt.

Revurdering i tværfagligt team

Ydelseskommissionen foreslår, at kommunerne skal gennemføre en tværfaglig genvurdering for alle aktivitetsparate borgere over 30 år efter to år på grundsats. Efter den første genvurdering skal borgeren have sin sag genvurderet en gang om året, hvis borgeren ikke har deltaget i virksomhedsrettet indsats eller haft lønnede timer. Genvurderingen skal sikre, at udsatte borgere bedst muligt bliver hjulpet i job eller uddannelse ved hjælp af en klar og koordineret plan for, hvordan de med den rette tværfaglige støtte kommer videre.

Det skønnes, at der det første år vil være ca. 8.000 sager der skal behandles i et tværfagligt møde med deltagelse af relevante fagpersoner. Efterfølgende forventes antallet af sager være flere, da der nogle fx vil have haft ordinære timer og nogle vil være afgået til anden ydelse mv. Det skønnes, at kommunerne efter det første år fremadrettet skal vurdere godt 5.000 sager årligt. Genvurderingen skønnes desuden at indebære, at overgangen til ressourceforløb og førtidspension fremrykkes for

nogle af disse personer. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på 40-60 mio. kr. årligt.

Udvidet vejledningsindsats i KUI

Kommissionen foreslår, at målgruppen for den kommunale ungeindsats vejledningsindsats udvides til at omfatte alle unge fra grundskolen til og op til 30 år. Der skal dermed ske en udvidelse af KUIs ansvar og opgaver ift. vejledning af unge, der ikke er i gang med eller ikke har gennemført en erhvervskompetencegivende ungdomsuddannelse, mens de indholdsmæssige krav skal være uændret.

Udvidelsen vil harmonisere reglerne på tværs af uddannelses- og beskæftigelsessystemet og vil understøtte, at unge over 25 år, som fx er i ufaglært beskæftigelse, får bedre mulighed for støtte og rådgivning ift. mulige veje til uddannelse. I praksis vil den kommunale ungeindsats skulle vurdere, hvilke unge som har behov for yderligere opsøgende vejledning, som det i dag er tilfældet med indsatsen for unge under 25 år. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på omkring 10 mio. kr. årligt.

Ændring af sanktionssatser

Kommissionen foreslår, at sanktionssatserne ændres fra 4 til 3, således at hjælpen nedsættes med tre sanktionssatser, hvis forseelsen ikke løber over tid. Det kan fx være tilfældet, hvis man uden rimelig grund har sagt nej til et tilbud om arbejde eller ikke har søgt et konkret job, som man er blevet pålagt af jobcenteret at søge.

Med den foreslåede ændring fra 4 til 3 satser vil der ske en nedsættelse af dagsanktionen for alle grupper. Det er i beregningen antaget, at antallet af afgivne sanktioner samlet set og inden for den enkelte målgruppe vil forblive på samme niveau efter forslaget indførelse. Anbefalingen skønnes at medføre merudgifter på omkring 10 mio. kr. årligt.

Pulje til forsøgsordning (progression)

Ydelseskommisionen foreslår at afsætte en pulje på 20 millioner kroner om året i tre år til et forsøg, der skal udvikle, afprøve og implementere en model for at belønne mindre skridt på vej mod job og uddannelse. Ydelseskommisionen foreslår, at forsøget indeholder to faser – et pilotprojekt og et hovedforsøg. Hovedforsøget skal bidrage til viden om effekter af indsatsen, som man kan bruge til at vurdere, om forsøget bør bredes ud til resten af landet.

Daginstitution afledte økonomiske konsekvenser

Med Ydelseskommisionens forslag falder den personlige skattepligtige indkomst hos nogle børnefamilier. I disse tilfælde vil tilskuddet til de berørte familiers daginstitutionsbetaling stige. Dette vil dog hovedsagelig gælde par familier, idet der her er to indkomster, og husstandens indkomster vil forventeligt overstige indkomstgrænsen på 187.000 kr. Anderledes er det for enlige med én indkomst, hvor der desuden er et bundfradrag på 65.475 kr. ved opgørelsen af indkomstgrundlaget. Enlige vil derfor oftest have fuld friplads, når forælderen har et indkomstniveau svarende til kontanthjælp mv. De afledte konsekvenser til daginstitutionsområdet skønnes at medføre merudgifter på omkring 20 mio. kr. årligt.

Administrative udgifter ved fritidstillægget

Fritidstillægget er ikke en ydelse, som udbetaltes til borgeren, men et beløb til at dække omfattede udgifter i relation til børnenes fritidsliv, udgifter, som afholdes af kommunen. Kommunerne kan hente inspiration i administrationen af fritidspas, som en del kommuner kender til.

Ydelseskommisionen anbefaler, at fritidstillægget administreres ved hjælp af en positivliste over de typer af udgifter til børn, som kommunen kan yde fritidstillæg til. Positivlisten vil blive udsendt fra centralt hold, men udarbejdes og vedligeholdes i dialog med kommunerne.

Der vil være mulighed for, at kommunerne udvikler en digital adgang i samarbejde med private aktører, der kan gøre det nemmere for borgerne at tilgå informationer om deres børns fritidstillæg og selv købe fx udstyr. De administrative udgifter ved fritidstillægget skønnes at medføre merudgifter på omkring 60 mio. kr. i 2022 og herefter 50 mio. kr. årligt.

Administrative udgifter i øvrigt

Der vil være administrative besparelser ved at afskaffe fx kontanthjælpsloftet og 225-timerreglen, mens der omvendt vil være udgifter forbundet med implementeringen af kommissionens anbefalinger til nye optjeningskrav, samt udgifter til administration af § 81 De administrative udgifter i øvrigt skønnes at udgøre merudgifter på omkring 30 mio. kr. i 2022, 10 mio. kr. i 2023, udgiftsneutral i 2024 og en besparelse på 10 mio. kr. i 2025.

Beskæftigelseeffekter

Beskæftigelseeffekterne ved kommissionens anbefalinger er et udtryk for ydelsesændringer, som påvirker incitamentet til beskæftigelse. Ydelsesændringerne skønnes af medføre, at nogle borgere vil afgang fra kontanthjælpssystemet til beskæftigelse. Yderligere anbefaler kommissionen en ny indkomstfradragmodel, som øger incitamentet til beskæftigelse. Dette skønnes at medføre en øget tilbøjelighed til at tage småjobs blandt borgere i kontanthjælpssystemet. De positive adfærdseffekter ved kommissionens anbefalinger medfører ligeledes et provenu på i størrelsesordenen 250 mio. kr. årligt i 2023-2035. Beskæftigelseeffekterne skønnes at udgøre i størrelsesordenen 950 fuldtidspersoner årligt i 2023-2025.

Venlig hilsen

Peter Hummelgaard
Beskæftigelsesminister